

Plemenito zrelo srce za nasmeh mlajših

Ljudmila Conradi je letošnja dobitnica priznanja, ki že v svojem nazivu veliko pove o prejemniku – plemenito srce za nasmeh mlajših. Še posebej pa smo veseli, da je prišlo v njene roke tudi zato, ker je Ljudmila članica Medgeneracijskega društva (MD) Savinja in ker je skupina, ki jo vodi v Domu ob Savinji, ena izmed skupin vpetih v našo mrežo.

Pogovarjali sva se v prijazni sobi na njenem domu. Poleg priznanja so bile na mizi številne brošure, zborniki, zapiski, kronike, ki jih je soustvarila moja sogovornica.

Začniva najprej s priznanjem, ki je tu pred nama. Glede na to, da ste, kolikor vem, celo življenje veliko delali, več kot to predpisujejo službene obveznosti, menim, da to ni prvo priznanje. Pa vendarle, kaj vam pomeni?

Danes je ravno dva meseca, od kar sem dobila priznanje: Plemenito zrelo srce za nasmeh mlajših, in sicer v Cankarjevem domu v Ljubljani, na prireditvi 8. festivala za tretje življenjsko obdobje.

No, res je, da ni to prvo priznanje, ki sem ga kdaj dobila. Res pa je tudi, da ga nisem popolnoma nič pričakovala, zato sem ga toliko bolj vesela.

V Domu ob Savinji so mi povedali, da so me predlagali za neko priznanje, ampak sem na to popolnoma pozabila.

Nekega dne pa me, ko sem prišla v dom, ustavi receptorica in pravi, da sem dobila prvo nagrado. Najprej nisem vedela, za kaj gre, kasneje sem ugotovila, da je to to. Bila pa sem prepričana, da bom ena izmed mnogih prejemnic enake nagrade oziroma priznanja.

Direktorica Doma ob Savinji Celje, Bojana Mazil Šolinc, me je peljala v Ljubljano na podelitev. Vso pot sva prijetno kramljali, tudi o mojem priznanju. Šele na podelitvi sem spoznala, da sem prejela edino zlato priznanje in med dobitniki priznanj sem bila tudi edina starejša. Bila sem zelo presenečena. Vesela.

Najbrž so se poleg vas veselili tudi člani skupine, ki jo vodite v domu?

Seveda. Osrednja slovesnost ob podelitvi priznanj je bila v Linhartovi dvorani dopoldne, popoldne pa so se pripeljali v Ljubljano tudi člani moje skupine Beseda - besede. Brali so svoje pesmi na odprtem odru. To je bil tudi za njih velik dogodek, potrditev in priznanje za vse. Meni pa so rekli: "To si pa res zaslužite, kaj bi mi brez vas!"

Bi povedali kaj več o skupini, ki jo vodite? Kdaj in kako je bila ustanovljena, kaj se dogaja zdaj?

Začelo se je z literarno delavnico, pred petimi leti in tremi meseci. Enkrat na teden za eno uro sem se sestajala s tremi članicami. Pogovarjale smo se in pisale. Naslednje leto sem njihove pesmi poslala na razpis Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in povabili so nas na srečanje seniorskih piscev.

Torej zdaj deluje ta skupina v domu že šesto leto?

Da. Od začetnih treh članic se je skupina povečala na sedem. Poleg petih žensk sta v skupini tudi dva moška. Menim, da je skupina ravno prav velika. Če bi nas bilo pa več kot deset, bi bilo že težje dobro delati. Veliko se pogovarjamo, izberemo določeno temo, hkrati pa tudi beremo pesmi sodobnih slovenskih pesnikov, tudi prozna dela. Pišejo pa v prostem času v svojih sobah, kadar želijo, kadar pride navdih. Lani se nam je pridružila nova članica, ki je povedala, da ne bo pisala, ampak bo eno leto samo sodelovala kot opazovalka. Njena odločitev se je uresničila, zdaj je že začela pisati. Kar napišejo doma, izberem, pretipkam, lektoriram, zberem in uredim. In tako nastajajo takile zvezki, zbirke pesmi. Vsak ima ob koncu leta svojo. Zdaj, ko imamo računalnike, je to lažje. Včasih pa sem vse tipkala na pisalni stroj.

Kako ste prišli na idejo za oblikovanje take skupine?

K temu je veliko pripomoglo moje poklicno delo. Sem upokojena učiteljica slovenskega jezika in vsa leta sem učence vzpodbujala k pisanju. Nastajale so njihove zbirke preprostih pesmi. Kolegica Milica Pešec, ki že deset let dela kot prostovoljka v domu, nas je člane Društva upokojenih pedagoških delavcev povabila na obisk k svoji skupini in na koncu k sodelovanju. Povedala nam je, da sprejemajo nove sodelavce - prostovoljce. Takrat sem se

odločila, da bom postala prostovoljka. Direktorica doma me je z veseljem sprejela. In takoj smo začeli.

Danes je to ena izmed skupin starih ljudi za samopomoč. Pogoji za delovanje take skupine so tudi formalnosti, ki morajo biti urejene.

V začetku smo delovali kot krožek in nismo bili vključeni v mrežo skupin starih ljudi za samopomoč. Same članice so začele spraševati, zakaj nas ni na seznamu skupin. In ko smo vprašali, zakaj nas ni, smo izvedeli, kaj moramo storiti. Tako sem se včlanila v Medgeneracijsko društvo Savinja. Opravila sem tudi izobraževanje v obsegu 120 ur in usposabljanje za voditelje skupin in s tem smo prišli na seznam. (smeh)

Poleg tega, da smo na seznamu, smo tudi povezani z ostalimi skupinami. Dobimo informacije, ideje, na usposabljanju sem pridobila mnogo novega znanja in spoznala nove ljudi. Drugače je, če si vključen v društvo.

Prej ste bili med šolarji, med mladimi, v tej skupini zdaj so stari ljudje. Občutite to razliko?

Da, veliko je novega, drugače je. Pri mlajših je treba uporabljati druge metode, vse je bolj sodobno, bolj živahno. Tudi starejšim se je treba prilagoditi, vendar je drugače, ker so tu ljudje, ki imajo za seboj vsak svojo življenjsko zgodbo in izkušnje.

Postali smo prijateljska skupina. Čutimo te vezi. Letos pa sploh, ker so veliko nastopali v domu, na literarnem maratonu v Ajdovščini, v Laškem na zaključku izobraževanja prostovoljk. Skupaj praznujemo tudi rojstne dni; nikogar ne pozabimo, skromno se obdarimo in smo veseli drug drugega.

Vsak ponedeljek ob pol enajstih se začne naša ura in takrat moram biti tam, ker me čakajo. Tja grem z veseljem.

Kako vi doživljate ta srečanja?

Kot da pridem v drug svet, kjer je življenje obstalo, se umirilo. Prav ob ponedeljkih imam zelo naporen in deloven dan. Vmes pa grem v dom. Tam dobim moč, da lažje delam do konca dne.

Še vedno pa delate tudi z mladimi?

Zdaj trenutno vodim samo literarne delavnice pri Društvu prijateljev mladine Celje (DPM) za nadarjene otroke in vsakokrat nastane zbirka poezije in proze.

Veliko ste pripomogli k literarnemu ustvarjanju mladih, vzpodbujali ste jih, omogočili, da so lahko svoje pesmi, prozo objavili, ...

Gotovo. Skozi leta so nastajala šolska glasila na šolah, kjer sem poučevala, in zborniki otroških literarnih izdelkov, ko je DPM Celje v počitnicah v Piranu in Savudriji organiziralo literarno delavnico za osnovnošolce. Osnovna šola Frana Roša Celje v sodelovanju z JSKD organizira Roševe dneve

- literarno srečanje najboljših osnovnošolskih piscev v Sloveniji. Na njem se zbere trideset mladih piscev, izbranih med prijavljenimi. Tu, v tej sobi smo sedele članice žirije Antonija Mešl, Breda Marušič in jaz in prebirale poezijo in prozo ter izbirale izmed dobrih najboljših, dokler je OŠ Frana Roša bila glavna organizatorica tega literarnega srečanja. Zdaj pa za izbor poskrbi Dragica Breskvar, samostojna svetovalka JSKD Slovenije za literaturo.

Vi tudi pišete?

Da, ampak mi vedno zmanjkuje časa za to. Zadnje čase pišem predvsem prozo. Sodelujem pri zbornikih domžalske Lipe in pri mariborskem Likusu, za revijo Vsesledje, ki jo izdaja Celjsko literarno društvo. Ko bi le imela več časa ...

Redno pa pišem za naš lokalni časopis Celjan, ki izhaja enkrat tedensko in je treba biti kar ves čas na preži s prispevki in redno pisati. Vedno se mudi, vedno smo v zagati s časom in lovimo res zadnje minute za oddajo prispevkov. Velikokrat pišem pozno v noč. Treba je slediti dogodkom v Celju in bližnji okolici, tako se udeležujem različnih prireditev. Nabralo se je res veliko člankov, ki so bili objavljeni - okrog 2200. Vendar to rada delam.

Veseli vas tudi gledališče, nastopanje, recitiranje...

Še preden sem nastopila službo, sem vedno sodelovala pri raznih proslavah in smo nastopali, potem pa sem kot učiteljica vedno vodila dramske in recitatorske krožke. Zdaj sodelujem na različnih akademijah, literarnih večerih domačih in tujih pesnikov, ki jih prirejamo. Pridružila

sem se tudi članom Ljubiteljskega gledališča Teharje. Igramo krajša besedila, enodejanke, a vedno imamo veliko gledalcev. Simčičevo božično legendo Leta nič, dan potem, kjer igram vlogo matere, imamo na repertoarju že kar nekaj let, a jo vedno znova obnavljamo. Ravno danes popoldne imamo vaje, da jo spet obnovimo, ker bomo imeli naslednjo nedeljo predstavo v Slovenskih Konjicah.

Torej vam ni težko se naučiti in povedati kaj na pamet.

Pri predstavi Pod košatim očesom, to je dramatizacija novele Alme Karlin, imam uvodne misli, tri strani, ki jih povem na pamet. Znam veliko Prešernovih pesmi, pa seveda Pavčka, Minattija, ... Za mano je preko 530 nastopov v zadnjih osemnajstih letih, vsaj tistih, ki sem jih zapisala, zagotovo pa sem tudi kaj izpustila.

Kaj pa vaša življenjska pot, od kod izhajate?

Doma sem iz Rač pri Mariboru, kamor smo se preselili po drugi vojni iz Poljčan, kjer sem se rodila v hiši, v kateri je pred nami stanovala družina Kajetana Koviča. Potem šolanje na učiteljski, nakar sem bila najprej učiteljica v Zgornji Koreni v Slovenskih goricah. Nato sem službo pustila in odšla študirat v Ljubljano na Filozofsko fakulteto. Končala sem prvo stopnjo slovenskega jezika s književnostjo in srbohrvaščino ter se zaposlila kot učiteljica slovenskega jezika na OŠ Toneta Čufarja v Mariboru. Številne obveznosti in služba so me odvrnile od namere, da bi izredno naredila še drugo stopnjo. Imela sem toliko obveznosti, da nisem več utegnila razmišljati o študiju.

Simona Žnidarec Demšar

Obrazložitev predloga za podelitev priznanja

Gospa je dologletna sodelavka zavoda Dom ob Savinji Celje, kjer že peto leto uspešno vodi literarno skupino v okviru zavoda. S svojo angažiranostjo, izjemnim občutkom za solidarnost in sodelovanje s starejšimi ter kontinuiranim druženjem z njihovimi stanovalci, je podprla prizadevanja za čim bolj kvalitetno življenje stanovalcev v domu. Njen prispevek je neprecenljiv in je zagotovo obogatil življenje starejših v domu.

Izjemno bogato je tudi njeno prostovoljno delo z mladimi. Že 15 let namreč vodi literarne delavnice za mlade literate v okviru Društva prijateljev mladine. Z njimi soustvarja brošure, redno skrbi za prezentiranje njihovega skupnega dela, tako da njeni teksti, ki jih objavlja v lokalnih časopisih, promovirajo delo vseh mladih ustvarjalcev na celjskem.

Gospa Ljudmila redno sodeluje tudi v otroških kolonijah in na izletih, ki so namenjeni konstruktivnemu preživljanju prostega časa. Med drugim tudi nesebično ponuja učno pomoč učencem na II. OŠ v Celju.

Kasneje sem poučevala v Štorah, v Celju, zadnjih sedemnajst let v osnovni šoli Frana Roša. Imam moža, dva sinova, eno vnukinjo ...

Vem, da prostega časa tako rekoč nimate, a človek potrebuje čas zase. Kaj je tisto, kar si vi privoščite zato, da ste vedno v taki delovni kondiciji?

Vsak dan, navadno zjutraj, grem s psom na sprehod. Zadnjih pet let hodim tudi na jogo. To se mi res zdi, da mi koristi. Vsa leta pa k telovadbi. V mladih letih sem namreč vodila vrsto telovadk pri TVD Partizan v Račah.

Ali možu kdaj kaj zrecitirate?

Družina me vedno vzpodbuja pri mojem delu. Da, seveda, mož me prvi posluša in je moj prvi kritik. Tudi kadar kaj napišem, mu preberem in vedno me konstruktivno kritizira. Moram reči, da njegove nasvete večinoma upoštevam.

Kaj pa kuhanje?

Rada kuham in pečem, da zadiši okoli hiše, ampak imam zelo malo časa. Bojim se, da mi ga bo zmanjkalo za pisanje člankov, če se bom preveč zamujala s kuhanjem. Zdaj, ko je mož upokojen, tudi on kuha. Res, za vse, kar bi rada naredila, ni časa.

Ste imeli, ko ste bili mlajši v svoji okolici starejše ljudi? Ste se družili z njimi?

Starih staršev nisem poznala, očetova mama je zgodaj umrla. Tudi starega očeta nisem poznala. Prav tako po mamini strani nisem poznala starih staršev.

Imela pa sem staro sosedo. Stanovali smo v račkem gradu in tam je živela tudi ženska, ki je še grofom služila. Bila je stroga in otrok ni preveč marala. Mene pa je imela kar rada. Vsak dan sem hodila mimo vrat njenega stanovanja in vedno, ko sem jo pozdravila, mi je kaj rekla. Spomnim se, da sem ji pomagala nositi rože na grob njenega pokojnega moža. Kadar so se bližali prazniki, sem ji pomagala luščiti orehe za potico. Tudi kasneje, ko sem bila v Ljubljani, sem jo hodila obiskovat, kadar sem prišla domov. Vedno mi je hotela kaj dati. Ker ni imela drugega, mi je dala fižol, ki ga je sama pridelala. Spomnim se jabolk. Ko jih že nikjer več ni bilo, je ona imela še tako lepa rdeča, spravljena v shrambi, in mi jih je dala. Umrla je pred skoraj tridesetimi leti in vsako leto ji prižgem svečko na grobu.

Najin pogovor se je iztekel in zaključil z malico: kavo, domačim sokom in okusnim jabolčnim zavitkom, ki je bil sveže pečen.

Še mnogo, mnogo dela, spominov, objav, pesmi iz preteklosti je ostalo nedotaknjenih. Pogled je usmerjen v sedanji trenutek, v prihodnost, v ustvarjanje, druženje in res raznolike dneve, ki jih oblikuje neutrudna gospa Ljudmila.

Ljudmila Conradi

Skupina za samopomoč Beseda - besede

Skupina za samopomoč Beseda - besede se sestaja vsak ponedeljek ob pol enajstih. Metode dela so takšne kot pri ostalih skupinah, le da poleg razgovorov člani skupine tudi individualno pišejo. Skupina deluje šesto leto in trenutno šteje sedem članov.

Letos so člani skupine zopet dokazali, kaj zmorejo. Maja so se z zbirkami pesmi prijavili za seniorsko srečanje piscev, ki ga je organiziral Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Ljubljana junija 2008 v Žalcu. Srečanja so se udeležili vsi člani. Selektorja Rok Plavčak in Mare Cestnik sta komentirala njihova dela. Za literarno srečanje se je Vida Mohar prijavila z zbirko pesmi Spomini, Nada Jelovšek Nadana z zbirko pesmi Jesenske megle, Jožica Novak z zbirko Sprehod za Savinjo, Berta Jelenko z Jutranjo roso, Blaž Šafarič z Ljubico in Karel Šmauc z Brezmejnim morjem. V Zbornik seniorjev V zavetju besede, ki ga je po srečanju uredila prof. Dragica Breskvar in izdal JSKD Ljubljana, so se s svojimi prispevki uvrstili: Berta Jelenko, Vida Mohar in Karel Šmauc.

Poleg rednih tedenskih srečanj, so člani skupine s svojimi literarnimi deli sodelovali na naslednjih nastopih:

- 24. september - za zunanje člane v Domu ob Savinji,
- 30. september - na odprtem odru v Cankarjevem domu, na 8. festivalu za 3. življenjsko obdobje,
- 2. oktober - v Domu ob Savinji za dan odprtih vrat,
- 30. oktober - v Domu ob Savinji - komemoracija in proslava ob dnevu reformacije,
- 24. oktober - literarni maraton v Ajdovščini, v Dvorani Prve slovenske vlade,
- 18. november - v Zlati dvorani Zdravilišča Laško, na zaključku seminarja za prostovoljce.

Posebej pa moram zapisati o Blažu Šafariču, ki je dosegel v tem času na literarnem področju kar dva vidna uspeha: na anonimnem literarnem razpisu DU Lipa Domžale je bil za svoje prozno delo pohvaljen, na javnem branju zgodbe z naslovom Fabula v knjigarni Antika Celje je dosegel drugo mesto in se s tem uvrstil na državno srečanje, ki bo januarja v Postojni.

Kaj načrtujemo? Februarja bomo pripravili skupaj s pevskim zborom stanovalcev proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku. Vsak član bo zopet izdal svojo neuradno zbirko pesmi, s katero se bo prijavil na razpis JSKD Slovenija za seniorske pisce. Vmes pa bomo spoznavali literarna dela domačih in tujih pisateljev.